

ՍՈՍԿԱՆԻ ՊԱՏԻԺ

Աֆրիկեցիների ծեր զօրավարը գերի տարուեցաւ։ Ազատ
 եռնորդու բազկից շատ թշնամի էր ընկել։ Ոչ ոք այդպիսի
 կշռող աչք չունէր. ոչ մի թուր այդպիսի հզօր բազուկ չէր
 տեսել և երբէք այդպիսի խիզախ հեծեալ տեսնուած չէր։ Քա-
 ջարի զինուոր էր նա և շատ բան էր անցել նրա գլխով։ Պատիւ
 քեզ, լեռների կտրիճ արծիւ։ Այնտեղ հեռուում, հւր կապուտ-
 կին են տալիս լեռները, դառնագին պիտի ողբան քեզ քո բըն-
 քոյշ դստերը։ Վշտերի ամպը պիտի սքօղէ նրանց խոշոր սևո-
 րակ աչերը։ Մետաքսէ ծածկոցով նրանք պիտի սրբեն իրենց
 բիւրեղափայլ արցունքները։ Ալլահի անունն աղաղակող նրանց
 բարձրափոշ ողբերը պիտի հուր բորբոքեն նորատի բաշարանց
 մարտիկների սրտում։ Իսկ վրէժխնդրութեամբ լի կրակոտ
 հայեացքը պիտի մղէ նրանց դէպի արնալից ճակատամարտը։
 Խելագար խիզախները առիւծների նման պիտի յարձակուին թշնա-
 մու շարքերի վրայ և այն ժամանակ վայ ազատասէր ժողովրդի
 գերիչներին։ Քո մահն, ով զօրավար, վրէժով պիտի լուծուի և
 դրախտական պարտեզներում հանգչող քո վեհ հոգին գեղանի
 հուրիների հմայանքը պիտի վայելէ...

Ներքեւում, հովտի մէջ թշնամու բանակում տառապում է
 քաջարի զօրապետը։ Հեռու հայրենիքից ու բարեկամներից,
 նա իւր առանձնութեան մէջն իսկ պահպանեց հոգու վեհութիւ-
 նը։ Նոյն իսկ գիտակցութիւնը սոսկալի մահուան, որ չարախինդ
 բերկրութեամբ պատրաստում էին նրա համար գոռոզ թշնամիք,
 ամենևին չի սարսեցնում նրա անվեհեր սիրտը։ Նա պաղարիւ-
 նութեամբ և վեհութեամբ ընդառաջ պիտի ելնի նոր օրուայ
 առաջին շողերուն և՛ հաստատուն քայլերով կառավնա-
 տեղը պիտի գնայ և՛ վերջին վայրկեաններում նա պիտի մտա-
 ծէ սիրուն հայրենիքի վրայ և՛ ջերմագին ազօթքով պիտի խըն-
 դրէ մեծ Ալլահին խորտակել անհատներին։

Հրաշալի լուանկայ գիշեր։ Գերեալ զօրապետի վրանի առաջ
 միապաղաղ քայլերով շրջում են պահակները։ Լուութիւն է չորս

կողմը: Յոգնավաստակ—բանակը ննջում է խոր քնով: Մերթ ընդ-
մերթ արթուն պահապանների ձայներն են հնչում միայն:
Մերթ արագաթև զեփիււռի շունչն է թեթևակի շնչում ծառերի
տերևների մէջ, մերթ հեռուից ինչոր անորոշ ձայներ են գալիս
և ամեն ինչ վերստին լռում է:

Գլուխը լայն հսկայական կրծքի վրայ խոնարհած նստած է
վրանում մեծ աֆրիտը: Անցեալի պատկերները շարք շարք
կանգնում են նրա երևակայութեան առաջ: Պայծառ արև օր: Կայ-
տառ մանուկների խումբ: Մուգ դէմքերի վրայ վարդն է ծաղկել:
Շուրջը լեռներ ու լեռներ, իսկ այնտեղ՝ ներքևում, ասում են,
չար թշնամին է ապրում, որ ամբողջ Հնդկաստանը նուաճեց:
Մանուկներն ուրախանում, խնդում են, արձագանքը լեռների
վրայ է սփռում ապագա զինուորների զիւ արծաթահնչիւն
ձայները: Ահա մի խոշոր տղայ մի սիրունիկ աղջկանից խլեց
նրա ժապաւէնը: Փքուեցան աղջկայ շրթունքները, ուրախ դէմ-
քը վայրկենապէս մոայլուեցաւ և վերաւորուածը բարձրաձայն
հեծկլտաց: Յանկարծ բոյով թիկնաւէտ մի տղայ, որ ինքը
գօրավարն էր, վրայ է տալիս վիրաւորողին, մի հարուածով
վարձատրում նրան և ժապաւէնը խլելով՝ յանձնում է վշտա-
ցած աղջկան: Ապա տեսնում է նա թէ ինչպէս փոքրիկ աղջիկն
աճեց, ուռճացաւ և բարձրահասակ, գեղակազմ օրիորդ դարձաւ:
Այժմ նա նրա հարսնացուն է: Ամէնքը նրան են նախանձում,
ամէնքի աչքը գեղանի Ֆատմայի վրայ է յառած և մէկից շատ
աւելի յանդուգն քաջարի կտրիճներ նրա համար հերոսական
փառքի հոտից ընկնելով իրենց անհանգիստ գլուխները գետին
դրին: Բայց նա սիրում է միայն իւր աննման Ռուստէմին. նա
և քաջ է, և ուժեղ է ամենից և նա երբէք չի մոռանայ թէ ինչ-
պէս մանկութեան օրերում Ռուստէմը միշտ պաշտպանում և
նոյն իսկ խաղում էր նրա հետ: Եւ հնօրեայ ափրիտը նոր պաա-
կերներ է տեսնում:

Ահա նա՝ ընտանիքի բաղդատէր հայրը: Նա հինգ դուստր
ուհի. նրանք նրա պարծանքն են, ուրախութիւնն են և միակ
սփոփանքը և բոլորն էլ հատընտիր գեղեցիկ: Ապա տեսնում է
նա ինքն իրեն մշտական պատերազմներում այն անհաւատների
դէմ, որ Հնդկաստան եկան և այժմ անզուսպ հոսանքով դիմում
են դէպի նրա հայրենի լեռները:

Նա վեր բարձրացրեց գլուխն ու նայեց շուրջը: Ծնորդնե-
րը ցնդեցան: Շուրջը վրանի պատերը, իսկ վրանի ան կողմը
լոկ թշնամին: Իրականութեան անմխիթար գիտակցութիւնից

ցնցուեց զօրապետը և մի կաթիլ արցունք թաւալեց դէպի արծաթափայլ մօրուսը: Փորձուած ռազմիկի սիրտը կսկիծով սեղմուեցաւ կրծքի մէջ և անպատմելի ցաւ զգաց նա անդարձ անցեալի այն չքնաղ պատկերների առաջ: Սակայն անյողողող կամբը յաղթանակ տարաւ սրտի վայրենական թուլութեան դէմ: Ատելութեան անշէջ հուրը փայլատակեց նրա կրակոտ աչքերում: Նրա ամբողջ պատկերը վեհութիւն էր բուրում: Այո, նա կ'մեռնի որպէս իւր ժողովրդին արժանի դաւակ. նա ցոյց կ'ը տայ այս վատահոգի շիկահեր շներին, թէ արհամարհում է նրանց չարութիւնը: Թող համոզուին նրանք թէ հեշտ չէ ոյժով ընկճել աֆրիտին, որին կարելի չէ ոսկով գնել:

Ահա աղօթարանը բացուեցաւ. լուսանում է օրը: Յանկարծ անակնկալ կերպով բացուեցաւ դուռը և վրան մտան զինեալ սիպայներ: Հպարտութեամբ բարձրացրեց զօրապետն իւր ալեղարդ արծուհայիաց գլուխը և վեհաբար ուղևորուեցաւ դէպի պատժավայրը:

Լայն հրապարակի վրայ, որին շուրջ բոլորել էին սիպայների երկար շարքերը, դրուած էր լցրած թնդանօթը:

Նրա անազին լայն բացուած բերանը դիտմամբ ուղղուած էր դէպի այն լեռները, ուր ամբացել էին կամակոր աֆրիդները:

Կալանաւոր զօրազլխին անմիջապէս թիկունքից կապեցին հրազէնի բերանին: Քոյնտի կեցած կարմիր համազգեստով սպան ժամացոյցը ձեռքին բռնած, վայրկեաններն էր համարում:

Սոսկալի տաղտուկ անհունութիւն, ահեղ տանջանք, գերազանց քան հաւատաքննութեան բոլոր հնարները:

Եւ տիրող չարագուշակ խաղաղութեան գրկում յանկարծ որոտաց զօրավարի ահեղ ձայնը:

— Ալլահի անէծքը ձեզ վրայ, նենգաւոր, ստոր մարդիկ. և դուք ուզում էք ոսկով գնել անդատութիւնն այն ժողովրդի, որին վայրենի էք անուանում: Ո՛չ, մենք ձեզնից առաւել քաջարի ենք, անարգ չարչիւներ: Մենք ազնուաբար ենք կուռւմ և գերիներեից վրէժ լուծելու զաղիք գործին չենք դիմում: Ամենահպօհ Ալլահը ձեզ խստութեամբ կ'պատժի: Կգան օրեր երբ հեռու աշխարհից քաջարի զօրք կարշաւի և ձեզ խայտառակաբար ի փախուտ դարձնելով, կազատի և մեզ, և՛ դժբախտ Հնդկաստանը, որը վաղ ժամանակներից հեծում է ծանր լծի տակ:

Զայրոյթով եռաց բրիտանական գոռոզ սպայի խոցուած սիրտը: Հնչեց բեկբեկուող հրամանը և հլու ոմբածիգ սխալալը պատրոյկը դրեց:

Թնդաց խլացուցիչ հարուածը և ամբողջ հրապարակը ձխով ծածկուեցաւ: Մի քանի վայրկեանից յետոյ, Թարմ հողմի հոսանքը ցրուեց ծուխը և հարիւրաւոր հայեացք բնեռեցան հրազէնի վրայ: Այլևս չկար աֆրիղների փառաւոր զօրավարը, ըայց նրա հզօր հոգին սաւառնեց այնտեղ, ուր չկան «ցաւք և հեծութիւնք»:

Թարգմ. ԲՆՆԻԿ Վ.